Hogyan és miért lehet szövetségesünk a média?

Dr. Harangozó Judit
Semmelweis Egyetem
Közösségi Pszichiátriai Centrum
Ébredések Alapítvány

Violens viselkedés és mentális zavarok

- A mentális problémákkal kapcsolatos agresszív viselkedés és annak értelmezése alapvetően meghatározza a szakmai gyakorlatunkat, a szakmapolitikát és a közvélekedést.

– Eric B. Elbogen, PhD; Sally C. Johnson, MD ,*Arch Gen Psychiatry.* 2009;66(2):152-161.

Magyar adatok

- A magyarországi adatok szerint a szkizofréniában szenvedők körében nem magasabb a kriminalitás az őrlzetben lévők között, mint ami a lakossági arányukból levezethető.

- Kuncz Elemér, Siófok, MPT Konferencia, 2008.

Magyar adatok – 109 pszichotikus problémával élő felmérése

36% számolt be agresszív viselkedésről

- Kiabálás: 32 %, csak 4 % vélte úgy, hogy nem előzte meg provokáció,
- Szóbeli és nem szóbeli fenyegetés: 11%
- Lökdösés: 5%
- Pofozkodás :4%

- Öngyilkossági /gyilkossági késztetés ill. gondolat: 12%, közepes, ill. enyhe formában volt jelen, 2%-ban hallucináció

Magyar adatok

- Kiemelkedő a **stressz** szerepe az agresszív viselkedésben, a betegek 25 %-át akut és 75%-át folyamatos stressz éri. A nem agresszív csoportban 5,41% számol be akut stresszről, de nincs folyamatos stressz.

  » Tana Ünige és mtsai: MPT vándorgyűlés, 2008, jan., absztrakt

Tettesek, és/vagy áldozatok?

Több mint 34 ezer beteg felmérése

- **A súlyos mentális zavarok esetén az agresszív viselkedés emelkedett volt, de ez nagyrészt az együtt járó szerhasználat -tal magyarázható.**
  - Eric B. Elbogen, PhD; Sally C. Johnson, MD ,*Arch Gen Psychiatry.* 2009;66(2):152-161.
- Az alkohol- és droghasználat többszörösen (mintegy 6x) veszélyesebb, mint a mentális zavar.

Tettesek, vagy áldozatok?

- **A mentális zavarok mérsékelt kockázati faktort képviselnek.**

- **Michael A. Norko, M. V. Baranoski:** Brief Treatment and Crisis Intervention 2008 8(1):73-91;

- **A betegek gyakrabban áldozatok, mint tettesek.**
  - **S. Hodgins és mtsai:** *The British Journal of Psychiatry* (2007) 191: 343-350

Tettesek, és/vagy áldozatok?

- **Az agresszív viselkedést a mentális zavar fennállása esetén gyakran akkor is ezzel magyarázzák, ha az inkább más faktorokkal hozható összefüggésbe (pl. stresszorok, szerhasználat, korábbi kriminalitás)**

- **A mentális betegség ÖNMAGÁBAN nem jelzi előre a violens, agresszív viselkedést.**
  - Eric B. Elbogen, PhD; Sally C. Johnson, MD ,*Arch Gen Psychiatry.* 2009;66(2):152-161.

Hogyan kezelik a stigmát a betegek?

- 732, szkizofréniával élő ember közül 526 érzi úgy, hogy jobb eltitkolni a diagnózist.
- Graham Thornicroft és mtsai: The Lancet, Volume 373, Issue 9661, 408 - 415, 31 January 2009
- A stigma és a megkülönböztetés nehezíti a mentális problémák felvállalását és a szakember segítségének elfogadását!

Hogyan kezelik a szakemberek? – I.

- "A kezeletlen pszichiátriai betegek sokszor a bűnelkövetők számát növelik, a sorozatosan gyilkosságot elkövetők egy része pedig bizonyítottan pszichiátriai beteg.„
  - Németh Attila, a Magyar Pszichiátriai Társaság elnöke az INFORADIÓNAK 2008-ban
- Sok más szakember tiltakozott a fenti kijelentés ellen, sajtónyilatkozatot adtak ki.
  - nyitnikek.hu, lefnet.hu /előzmények rovat

Hogyan kezelik a szakemberek? –II.

- **„Minél öregebb egy pszichiáter, annál jobban stigmatizál. A szakember ugyanis főképp azokkal a betegekkel találkozik, akik nem jönnek rendbe. Azokról, akik jól vannak és messziről elkerülik a rendelőjét, nem is vesz tudomást…”**

- Norman Sartorius: „Stigmacsökkentő programok kidolgozása” c. EPA tréning - 2010. szept. 24. Budapest

Hogyan kezelik a szakemberek? - III.

- **Az Indigo vizsgálatban 732 beteg 38%-a érezte megbélyegzőnek a pszichiátriai ellátókat, 17% az egyéb orvosi szolgálatokat.(Thornicroft és mtsai, – közlés alatt)**

- **A szakemberek is erőteljesen részt vesznek a stigmatizációban**

Hogyan kezelik a szakemberek? – V.

- A Pszichiátriai Világszövetség és az EU is kitűzte a stigma csökkentését, programokat indítottak el.

- http://www.openthedoors.com/english/index.html

- http://europa.eu/legislation_summaries/public_health/health_determinants_lifestyle/c11570_en.htm

Hogyan kezelik a szakemberek? VI.

- 2010-ben megalakult a NYITNIKÉK Magyar Antistigma Kezdeményezés, amely civil szervezeteket és magánszemélyeket tömörít.

- nyitnikek.hu

- Beléptünk a Pszichiátriai Világszövetség „Nyiss Ajtót!” nevű stigmacsökkentő programjába.

Ébredések Alapítvány és a NYITNIKÉK Antistigma programja a Sziget Fesztiválon

Nyitnikék Magyar Antistigma
Kezdeményezés

Nyitnikék Magyar Antistigma
Kezdeményezés

Összefüggések: a lefelé menő spirál...

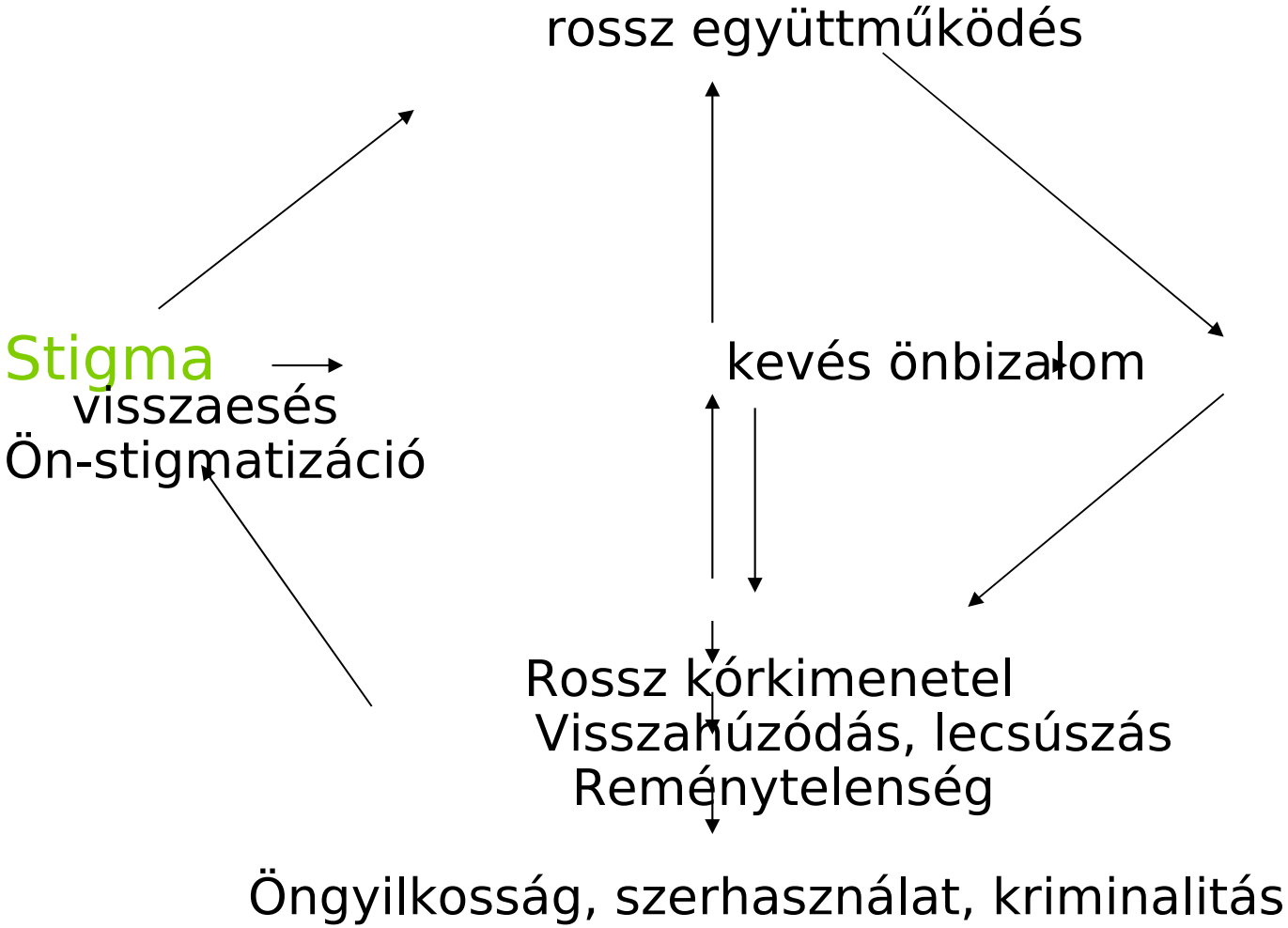

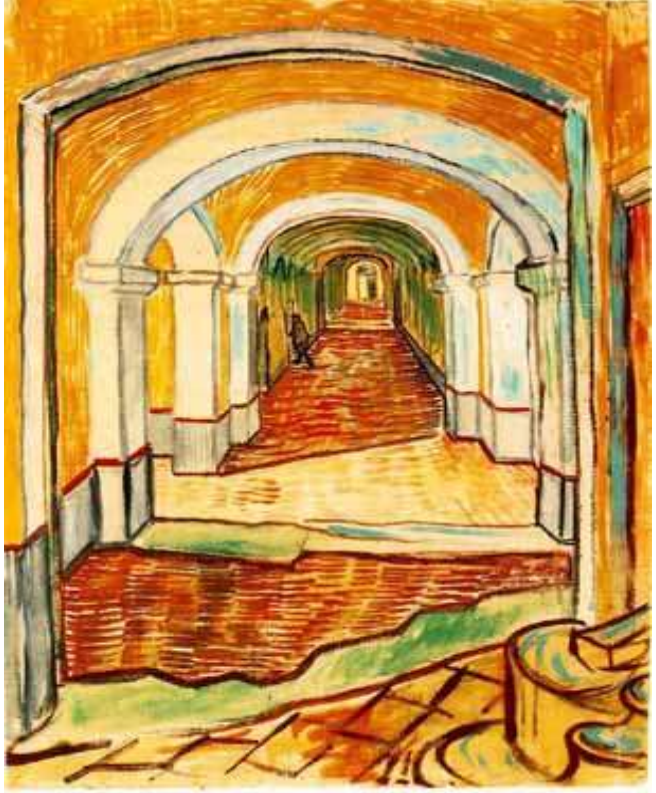

Once they give you an injection, instantly you stop hearing voices.

Ahogy beadják az injekciót, egy csapásra megszünnek a hangok.

They tie me up because I have episodes. In those moments my mind is blocked and I get frightened.

Azért kötöztek le, mert rohamaim vannak. Olyankor leblokkolok az egyszer és pánikba esek.

Nyitnikék Magyar Antistigma
Kezdeményezés

Összefüggések: a felfelé menő spirál...

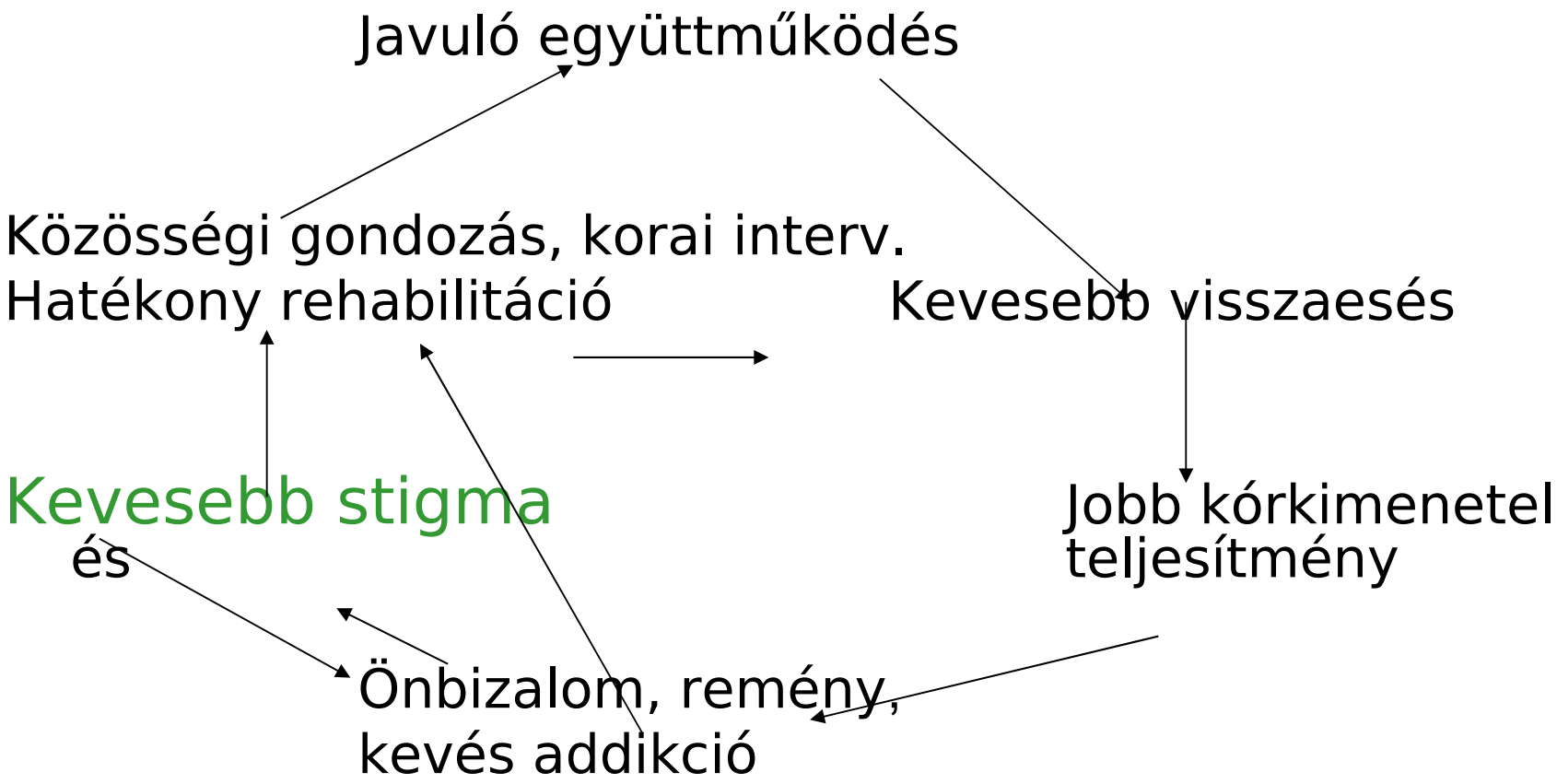

Nyitnikék Magyar Antistigma
Kezdeményezés

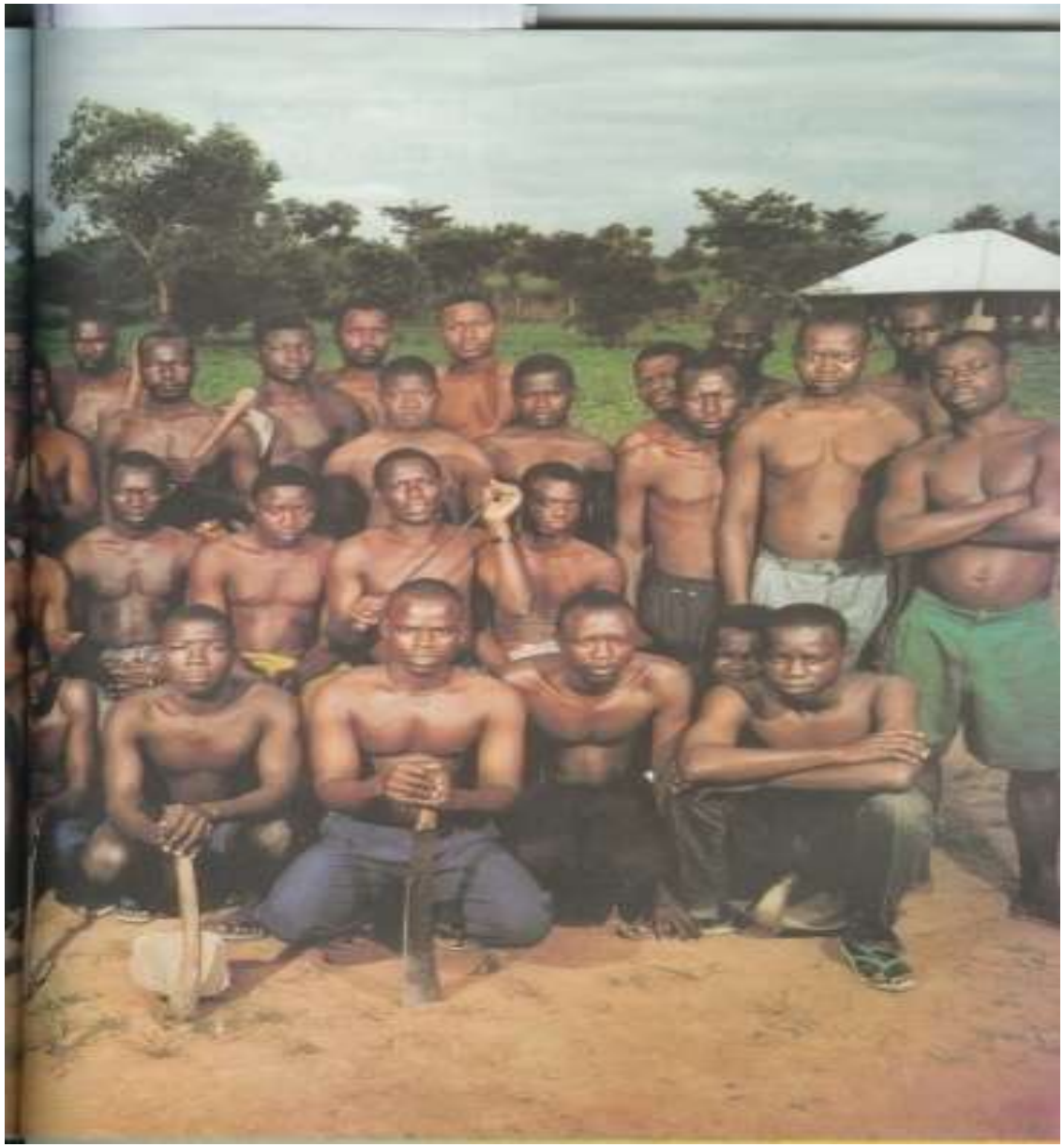

Nyitnikék Magyar Antistigma
Kezdeményezés

Tim enjoys swimming, preferably with Frits, the family dog.

Tim nagyon szeret úszni, különösen Fritsszel, a család kutyájával.

Nyitnikék Magyar Antistigma Kezdeményezés

Aki elmondja, hogyan ment fel a spirálon...

- Balogh József:

  ELMETÁNC

- www.nyitnikek.hu
- „Az én történetem”
- rovat

Összefüggések…

- A kriminalitás stigmatizáló módon történő értelmezése és kommunikációja a negatív spirált indíthatja el

  ezáltal közvetve hozzájárul a kriminalitás fokozódásához is, és

  etikai problémát vet fel!

Mit tehet a média?

- Werther, Kleist
- József Attila Latinovics Zoltán
- Domján Edit
- Molnár Csilla
- Internetes járvány

- Járványok terjesztése

Mit tehet a média a járványok ellen?

- WHO irányelvek:
- Együttérzés, okok
- A szenzációkeltés elkerülése, részletekről ne!
- Hogyan lehetett volna, lehet megelőzni?
- Segélyvonalak, elérhetőségek
- http://www.who.int/mental_health/media/en/426.pdf

- J
  r

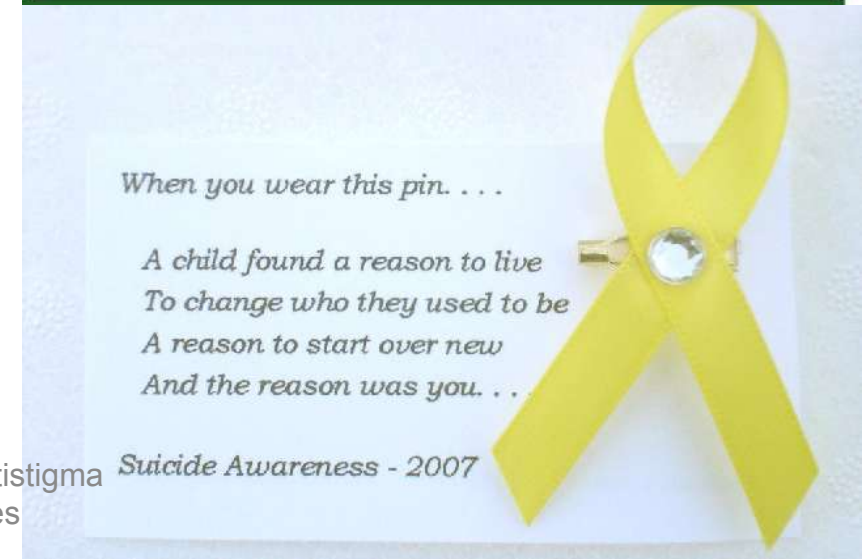

Mit tehet a média?

- Korrekt kérdésfeltevés
- Korrekt tájékoztatás
- Mentális zavarral élő neves személyiségek bemutatása
- Mentális problémával élők megszólaltatása

A korrekt tájékoztatás például:

- Betegség miatt senkit nem lehet kizárni a közösségből (legalábbis Európában…)
- A pszichiátriai kórház nem börtön, tartósan ide senkit nem lehet bezárni
- A kórház kezelésre való és nem lakóhely…

Axel Rose – Mániás depresszió

- „Chan és Sireling a The Psychiatrist szakfolyóirat márciusi számában arról írt, hogy a sztárok nyilvános beszámolói a bipoláris zavarral kapcsolatos személyes tapasztalataikról növelték a betegséggel kapcsolatos tudatosságot a közvéleményben.” (DrInfo)

Nijinski - szkizofrénia

Méret:

Típus:

Gulácsi Lajos - szkizofrénia

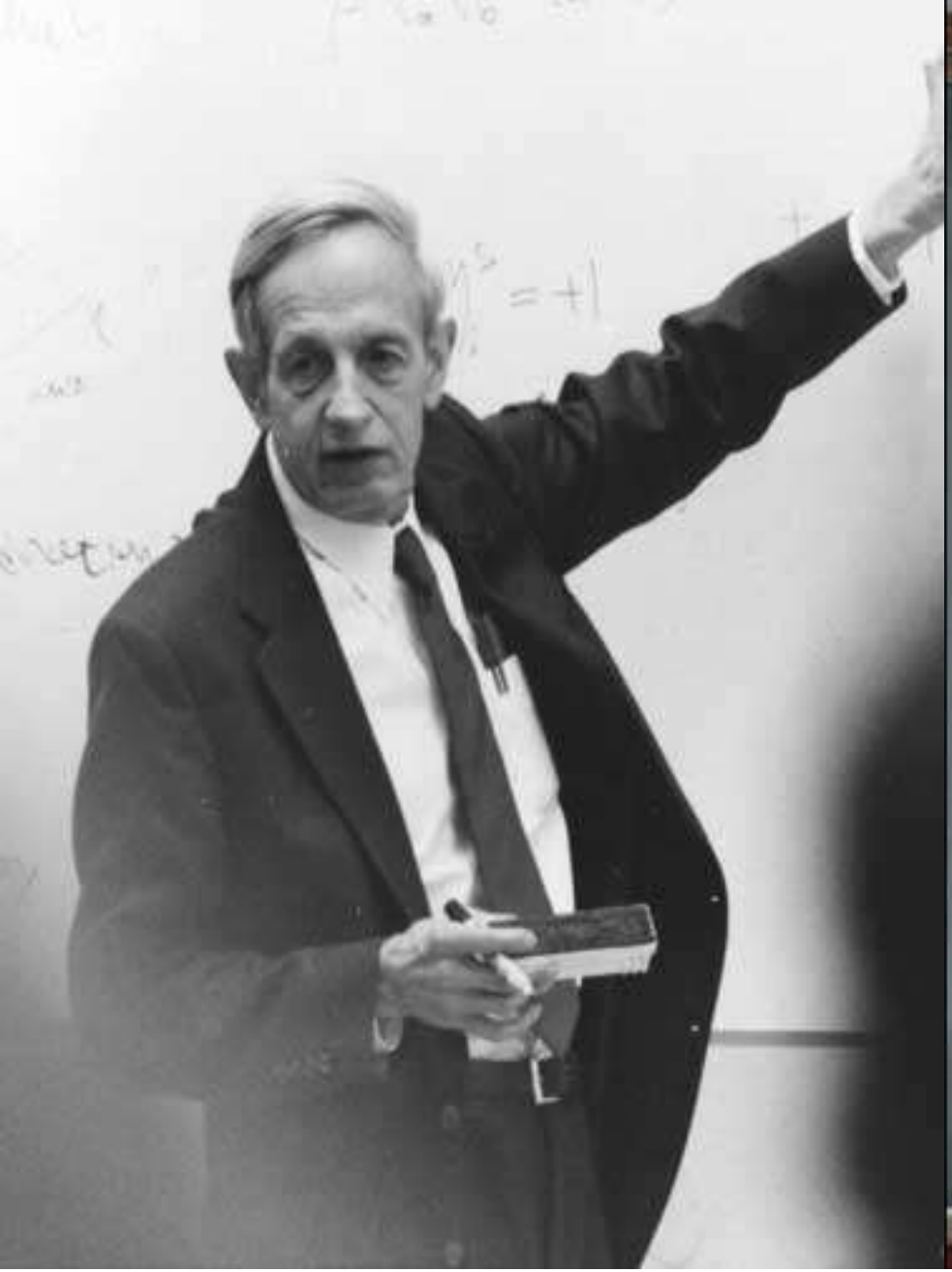

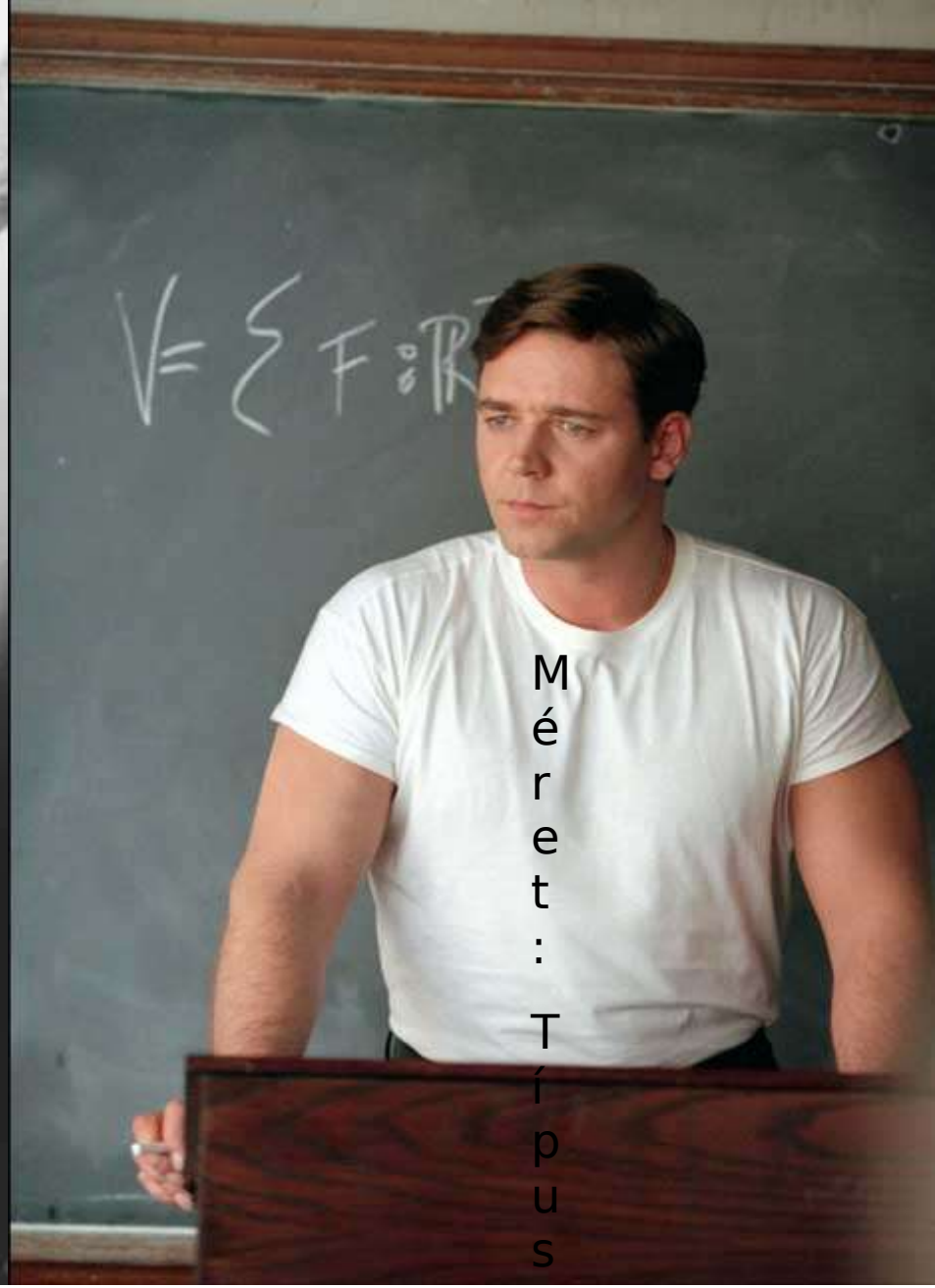

Méret: Típus:

Nyitnikék Magyar Antistigma
Kezdeményezés

Mi tehet a média?

- Jogvédelem, diszkriminációellenesség
  - A betegjogok garantálják, hogy senkit se lehessen sehová becsukni azért, mert másokat „zavar”
  - Ezért vagyunk Európában és nem egy Dél-Amerikai diktatúrában, ahol bárkit elvihetnek, ha valaki bejelenti
  - Ld: politikai pszichiátria, Mester és Margaréta

Méret: Típus:

Mit tehet a média?

- Megfelelő szóhasználatok: minden, amit az érintettek el tudnak fogadni…
- PL.: „Nyomorék” helyett mozgássérült
- „Hülye” helyett mentálisan sérült
- „Elmebeteg” helyett mentális zavarral élő
- „Skizofrén” helyett: skizofréniával élő ember
- Nem is tudom, mi helyett: megváltozott munkaképességű
- Vén tyúk helyett: középkorú asszony

Mit tehet a média a kriminális eseményeknél?

- Ha valakit kezeltek pszichiátrián, vagy látta már őt szakember, még nem biztos, hogy ettől követett el valamit
- Bármelyikünk, bármikor bekattanhat: elég egy rossz reagálás alkoholra, erős stressz, bármelyikünknél kialakulhat agydaganat, vagy akár mentális probléma
- Az elkövető is áldozat
- A mentális zavarok nagyon ritkán és átmenetileg vezetnek kriminalitáshoz
- A jó gondozás segít az ilyen események megelőzésében
- Segítsük embertársainkat és figyeljünk egymásra: szolidaritás
- Hová fordulhatunk segítségért?
  - Forrás: NYITNIKÉK Sajtóközlemény a tényői és pécsi eset kapcsán

„A pszichiáter nem maradhat a rendelőjében....”

Norman Sartorius: Fighting for Mental Health Cambridge Univ. Press 2002

(Azaz a pszichiáter nem maradhat az orvosi modellek rabja….)

A jó közösségi gondozás

ébredések alapítvány

- Megváltozik a kórlefolyás (fel a spirálon)
- Minimális a kriminalitás és az öngyilkosság
- 50% feletti a foglalkoztatottság, a gondozott betegek fele a munkaerőpiacon dolgozik

Szolgáltatói kerekasztal a Józsefvárosban

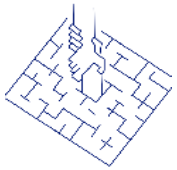

Mit üzen nekünk Nash Professzor?

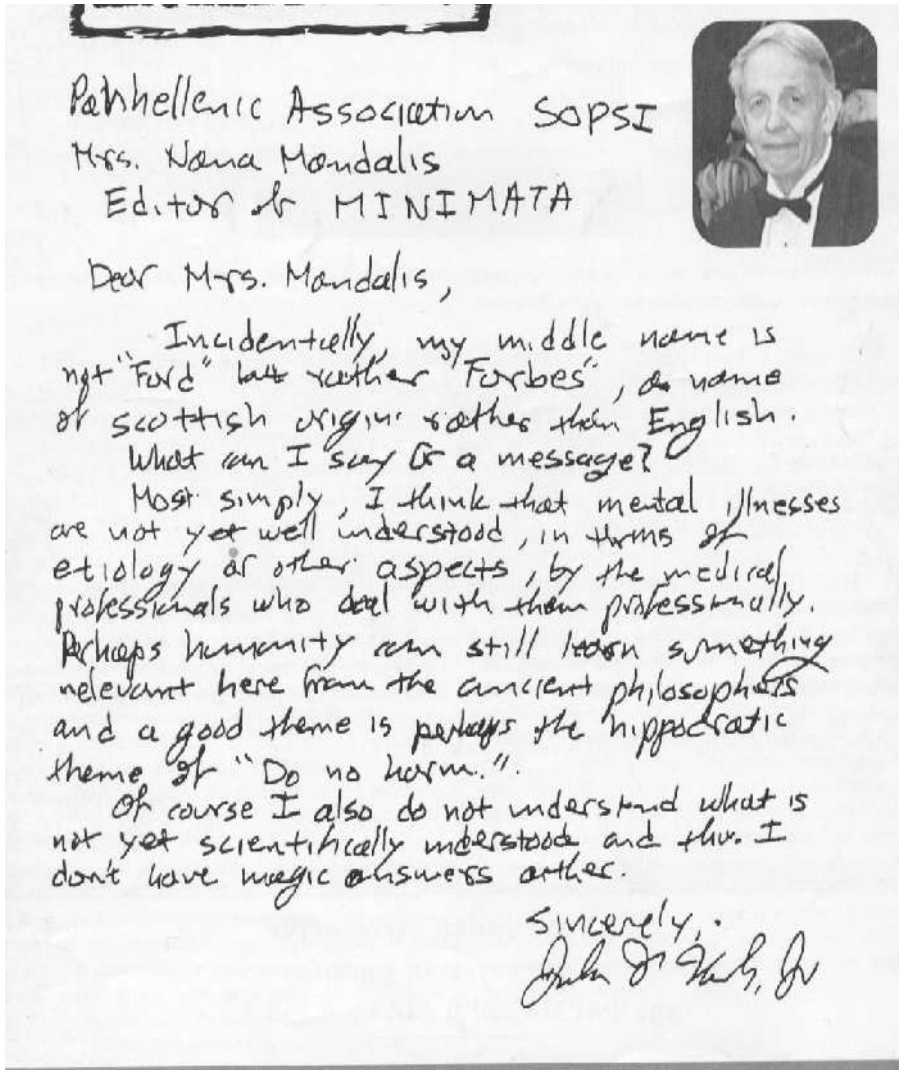

Pathhellenic Association SOPSI
Mrs. Nana Mandalis
Editor of MINIMATA

Dear Mrs. Mandalis,

Incidentally, my middle name is not "Ford" but rather "Forbes", a name of scottish origin rather than English.

What can I say for a message?

Most simply, I think that mental illnesses are not yet well understood, in terms of etiology or other aspects, by the medical professionals who deal with them professionally. Perhaps humanity can still learn something relevant here from the ancient philosophers and a good theme is perhaps the hippocratic theme of "Do no harm.".

Of course I also do not understand what is not yet scientifically understood and thus I don't have magic answers either.

Sincerely,

John F. Nash, Jr